

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1462
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.2.2024/38
Karar Numarası : 2024/140
Başvuran : O. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Çorlu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın odaya giriş ve çıkışlarda yapılan üst aramalarının insan onuruna uygun olmadığı ve bu konu hakkında şikâyette bulunduğu için disiplin cezası aldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Odaya giriş ve çıkışlarda vardiya görevinde olan bir infaz ve koruma memurunun insan onuruna aykırı şekilde üst araması yaptığını, özel bölgelerine temas ettiğini,

b. Bu konu hakkında Kurum Müdürüne şikâyette bulunduğunu, sonrasında savunmasının istenildiğini ve yapılan soruşturma neticesinde 1 gün hücreye koyma cezası aldığını ifade etmektedir.

3. Muhatap Çorlu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın şikâyet dilekçesindeki "*Kendisini havalandırmaya çıkarmak için üst aramasını yapan memurun özel/mahrem bölgelerine temas etmesi nedeniyle eşcinsel eğilimi olabileceği şüphesi ile tedirgin ve rahatsız olduğu*" ifadeleri üzerine araştırma ve inceleme yapıldığı,

b. Şikâyete konu arama esnasında bulunan personelin ifadeleri ve kamera görüntüleri neticesinde başvuranın iddiasının gerçeği yansıtmadığı, görevli personelin manevi varlığını, şeref ve itibarını aşağılama ve itibarsızlaştırmada bulunarak hakaret ettiğinin tespit edilmesi üzerine başvuran hakkında tutanak tanzim edilerek disiplin soruşturması başlatıldığı,

c. Kurum Disiplin Kurulunun 4/7/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararıyla "*Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak*" eyleminden dolayı başvurana 1 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği,

ç. Karara karşı başvuranın şikâyet başvurusunun Çorlu İnfaz Hâkimliğinin 25/7/2023 tarihli ve 2023/... Esas sayılı kararıyla reddedildiğini, Çorlu 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından da itirazının reddedildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

5. Başvuran tarafından başvuru dilekçesine sunulan ek bilgi ve belgede özetle;

a. Konu hakkında İzleme Kurulu'na başvuru yaptığını, Kurum İdaresinin Kurul'a ilgili infaz ve koruma memurunun görev yerinin değiştirildiği bilgisini verdiğini ancak doğru olmadığını,

b. 22/9/2023 tarihinde hastane dönüşünde ilgili infaz ve koruma memurunun kendisini gördüğünü, aramayı kendisi yapmak için odasının önüne geçtiğini, başvuru dilekçesindeki iddialarına benzer şekilde aramayı yaptığını ifade etmekte ve başvuru dilekçesindeki iddialarını yinelemektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre; *'Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.'*

9. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Somut olayda başvuran, odaya giriş ve çıkışlarda bir infaz ve koruma memurunun insan onuruna aykırı şekilde üst araması gerçekleştirdiğini ve konu hakkında şikâyetinde bulunduğu için 1 gün hücreye koyma disiplin cezası aldığı ileri sürmüştür.

13. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 86'ncı maddesine göre; “(...) (6) Hükümlüler, odalarından çıkış ve dönüşlerinde ayrı yerlerde ve farklı memurlarca üst ve eşya aramasına tâbi tutulurlar. (7) Aramalarda insan onuruna saygı esastır. (...)”

14. 5275 sayılı Kanun'un “Disiplin cezalarının niteliği ve uygulama koşulları” başlıklı 37'nci maddesine göre; “Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğinin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl ettiğinde, eyleminin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır.”

15. 5275 sayılı Kanun'un “Hücreye koyma” başlıklı 44'üncü maddesine göre; “(1) Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır. (2) Bir günden on güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler şunlardır: (...) j) Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak. (...)”

16. Muhatap tarafından gönderilen bilgi ve belgelere göre başvuranın şikayeti üzerine inceleme ve araştırmanın yapıldığı, konu ile ilgili arama esnasında bulunan infaz ve koruma memurlarının ifadesi ve kamera görüntüleri neticesinde başvuranın iddiasının gerçeği yansıtmadığı ve görevli personelin manevi varlığını, şeref ve itibarını aşağılama ve itibarsızlaştırmada bulunarak hakaret ettiğinin tespit edilmesi üzerine Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak eyleminden dolayı başvurana 1 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği anlaşılmıştır.

17. Ceza infaz kurumlarının güvenliği için üst araması gibi tedbirler önemli bir gereklilik olup, bu bağlamda üst araması yapılması tek başına Anayasa'nın 17'nci maddesini ihlal eden bir duruma sebebiyet vermemektedir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Tahsin İşlekel*, B. No: 2020/17435, 24/5/2023, para.12.). Bir muamelenin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekmektedir. Bu asgari eşik göreceli olup her olayda asgari eşik aşılıp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para.23.).

18. Somut olay kapsamında, başvuranın iddiaları, muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgeler ile ilgili mevzuat hükümleri birlikte ele alındığında; üst araması tedbirinin beraberinde getirdiği rahatsızlık seviyesinin başvuruya konu olayda kötü muamele yasağı bakımından aranan asgari eşik seviyesine ulaşmadığından bir ihlalin olmadığı açık olduğu ve söz konusu disiplin cezasının muhatap Kurum tarafından mevzuat hükümleri kapsamında verildiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda başvuranın başvuru dilekçesindeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

14/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye